

Liite
Talousarvion 2022 täytäntöönpano-ohjeen liite
Kaupunginhallitus 20.12.2021

Virtain kaupungin pienhankintaohje

Pienhankinnan arvo

Pienhankintoja ovat kansalliset kynnyksarvot alittavat hankinnat (Hankintalaki 4. luku 25)

1. alle 60 000 euroa tavarahankinnat, palveluhankinnat ja suunnittelukilpailut
2. alle 150 000 euroa rakennusurakat
3. alle 400 000 euroa sosiaali- ja terveyspalvelut
4. alle 300 000 euroa muut erityiset palvelut (mm. oikeudelliset palvelut)
5. alle 500 000 euroa käyttöoikeussopimukset

Hankintalaki ei säätele pienhankintoja, mutta pienhankintoja säätelevät kuitenkin yleiset hankintaperiaatteet eli **tasapuolisuuden, syrjimättömyyden, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteet**. Yksityiskohtaiset menettelytavat tulee siis viime kädessä valita näiden periaatteiden mukaisesti. Kynnyksarvon ylittävät hankinnat tulee aina toteuttaa hankintalain säännösten mukaisesti.

Pienhankinnat tulee toteuttaa näiden ohjeiden mukaisesti. Koosta riippumatta hankinnat tehdään aina huolellisesti ja hyvää hankintatapaa noudattaen.

Soveltamisala

Tätä ohjetta sovelletaan kaupungin ja liikelaitoksen pienhankintoihin. Tytäryhteisöt voivat noudattaa ohjeistusta soveltuvin osin.

Puitesopimukset

Ennen hankinnan aloittamista, selvitä onko kaupungilla puitesopimusta, josta ko. hankinnan voi hankkia ilman kilpailuttamista. Luettelo puitesopimusta löytyy intrasta. Ensisijaisesti tulee käyttää organisaation kilpailutettuja sopimuksia, jos niitä on olemassa. Vai poikkeustapauksissa on mahdollista ostaa jo kilpailutetun sopimuksen ulkopuolelta.

Pienhankinnan tavoite

Tavoitteena pienhankinnoissa on tarkoituksenmukaisen ja laadukkaan tuotteen tai palvelun saaminen kustannustehokkaaseen hintaan. Lisäksi kaupunki rohkaisee turvaamaan Pk-yritysten osallistumismahdollisuudet. Paikallisten toimittajien tarjousmahdollisuudet huomioimalla vahvistetaan aluetaloutta, tuetaan työpaikkojen syntymistä kunnan ja koko maakunnan alueella ja edesautetaan alueen palveluvalikoiman laajenemista ja kehittämistä.

Menettelyt pienhankinnoissa

Koska pienhankinnoissa ei ole säädelyjä hankintamenettelyjä, voidaan ne toteuttaa kevyemmällä ja joustavammilla menetelmillä kuin kynnysarvon ylittävät hankinnat, jotka tulee kilpailuttaa hankintalain mukaisesti. Hankintamenettelyn valinta on siten hankintayksiköiden

harkinnassa. Pienhankinnoissa on kuitenkin yleensä perusteltua noudattaa vastaavankaltaisia hankintamenettelyjä kuin arvoltaan suuremmissa hankinnoissa, kuitenkin huomattavasti kevyemmin sovellettuna.

Tarkoituksena on pitää sekä tarjoajien että tilaajien työmäärä näiden hankintojen osalta kohtuullisena suhteessa saavutettaviin hyötyihin.

Tavoitteena on saada luotettava näkemys hankittavan tavaran tai palvelun hintatasosta ja varmistua palvelun tai tavaran kustannustehokkuudesta sekä edistää kilpailua. Hankinnoissa kun on aina kyse julkisten varojen käytöstä.

Pienhankinnat voidaan tehdä erilaisin hankintamenettelyin. Tässä ohjeessa pienhankinnat jaetaan kolmeen osaan, jossa noudatettavana voi olla **suorahankinta**, **kevennetty kilpailutus tai kilpailutus hankintalain mukaisesti**

Tavara- ja palveluhankinnat:

Suorahankintamahdollisuus	Kevyt kilpailutus	Kilpailutus hankintalain mukaisesti
alle 5000 euron tavara- ja palveluhankinnat	5000 – 15 000 euron tavara- ja palveluhankinnat	15 000 – 60 000 euron tavara- ja palveluhankinnat

Suorahankinta

Suorahankinnassa pienhankinta tehdään suoraan yhdeltä valitulta toimittajalta ilman kilpailutusta. Hankinta voidaan toteuttaa suoraan ostamalla, jos hankinnan arvo on vähäinen (alle 5 000 euroa, alv. 0) tai tarjouskilpailun kustannukset ohittaisivat kilpailutuksessa saatavan hyödyn.

Suoraa hankintamenettelyä voi harkita, kun

- laatu- ja hintataso ovat tiedossa;
- hankittavaa tavaraa ei ole muualta saatavissa; tai
- kysymyksessä on lisähankinta jo olemassa olevaan tavaraan / järjestelmään / palveluun.

Suorahankinnalla ei tarkoiteta tilauksia, jotka hankintayksikkö tekee kilpailutettujen sopimusten puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöönpanoa.

Pienissäkin suorahankinnoissa tulee kuitenkin huomioida tavara- ja palvelutoimittajien tasapuolinen kohtelu. Mikään ei esimerkiksi estä tekemästä hintatiedustelua useammalle eri toimittajalle, jos se on helposti ja aikataullisesti mahdollista.

Alle 5000 euron arvoisesta hankinnasta ei tarvitse tehdä hankintapäätöstä, vaan tilaus tai laskun hyväksyminen riittää.

Kevyt kilpailutus

5000 – 15 000 euron hankinnat toteutetaan kevyellä tarjouskilpailulla. Kevyt kilpailutus toteutetaan pääsääntöisesti sähköpostikyselyinä ("hintatiedusteluna") – mielellään vähintään kolmelle tarjoajalle siten, että yritykset vastaavat saamaansa sähköpostiin.

Hintavertailusta tehdään sisäinen päätös, vertailu tai muistio, joka tallennetaan Dynasty-asianhallintajärjestelmään. Hankinnan dokumentointia yksittäisen työntekijän sähköpostissa tai muussa pääsylvään hyvin rajoitetussa paikassa ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena tapana.

Erillistä kirjallista hankintapäätöstä ei tarvitse tehdä eikä tarjoajille tällöin lähetetä oikaisuohjetta.

Suullinen hintatiedustelu voi joissakin tapauksissa olla perusteltua (kiireelliset, yksinkertaiset hankinnat), mutta sitä ei kuitenkaan voida suositella.

Osastopäällikkö voi perustellusta syystä poiketa kevennetystä kilpailutuksesta.

Hankintalain mukainen kilpailutus

15 000 – 60 000 euron arvoinen tavara- ja palveluhankinta kilpailutetaan lyhyellä, kirjallisella tarjouspyynnöllä hankintalain mukaisesti.

Tarjouskilpailussa hankinnan sisältö määritellään tarjouspyyntöön ja toimittajat tarjoavat tarjouspyynnön mukaisesti. Arviointikriteerit tulee miettiä tarkkaan, jos valintaperusteena ei ole halvin hinta. Jos valintaperusteena on halvin hinta, tulee tarjouksen ehdottomat vaatimukset harkita tarkasti.

Hankinnasta tehdään hankintapäätös, josta käy ilmi kuvaus hankintaprosessista, perustelut, hinta ja valittu toimittaja. Perusteluissa ilmoitetaan hylkäämisen perusteet, jos joku tarjoaja tai tarjous on hylätty sekä kuvataan tarjousten vertailu. Päätös lähetetään tiedoksi tarjouksen antaneille. Hankintapäätökseen liitetään mukaan hankintaoikaisuohje toimielimelle. Päätös julkaistaan myös kaupungin www-sivuilla, koska kuntalaisilla on mahdollista tehdä päätöksistä oikaisuvaatimus. Pienhankinnoista ei pääsääntöisesti voi valittaa markkinaoikeuteen.

Muutoksenhaku

Määräaika hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen tekemiseen on tarjoajalla 14 päivää hankintapäätöksen tai muun hankintaa koskevan ratkaisun tiedoksisaannista (+3/7 päivää, riippuen lähetetäänkö päätös postilla vai sähköpostitse).

Sopimusta eikä tilausta suositella tehtäväksi ennen oikaisuajan päättymistä. Pienhankinnoissa on hankintaoikaisuvaatimuksen lisäksi mahdollisuus tehdä kuntien hankintojen osalta kuntalain mukainen oikaisuvaatimus (7+14 päivää).

Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun oikaistavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.

Hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty.

Kansallisen kynnysarvon alittavasta hankinnasta tarjoajat eivät voi valittaa hankintalain perusteella markkinaoikeuteen.

Yleiset periaatteet hankinnalle

Saadut tarjoukset käsitellään aina tasapuolisesti. Jos tarjouksia on pyydetty määräaikaan mennessä, tulee myöhästyneet tarjoukset hylätä. Jos tarjous ei vastaa tarjouspyyntöä, tulee tarjous hylätä. Hylkäämisperusteet tulee ilmoittaa tarjoajalle. Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa tai ehdokasta määräajassa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja

asiakirjoja. Tähän hankintayksiköllä ei kuitenkaan ole velvollisuutta. Tässä on myös huomioitava tasapuolinen kohtelu!

Tarjouksen tekemiselle tulee varata kohtuullinen ja riittävä aika ottaen huomioon hankinnan kohteen laatu ja laajuus. Tarjoamiseen ja kysymysten esittämiseen varattava aika ovat hankintayksikön itsensä päätettävissä. Aikatauluja määritettäessä on tärkeää muistaa, että sallimalla tarjoajille enemmän aikaa tutustua tarjouspyyntöön ja jättää tarjous saa laadukkaampia tarjouksia. Määrittele siis realistinen aika lisäkysymysten kysymiselle, niihin vastaamiselle (kaikille tarjoajille on annettava samat tiedot) ja tarjousten jättäjälle.

Hankinnasta ilmoittaminen

Kaupungin kotisivulla ilmoitetaan avoinna olevista yli 15 000 euron arvoisista tavara- ja palveluhankinnoista ja osastot toimittavat kotisivulle tarjouspyynnöt tätä varten.

Ilmoittaminen HILMA-hankintakanavassa (www.hankintailmoitukset.fi) on vapaaehtoista.

Hankinnan dokumentointi

Yli 15 000 euron tavara- ja palveluhankinnoista tulee tehdä **viranhaltijapäätös** (hankintapäätös) Dynasty- asianhallintajärjestelmään. 5000 – 15 000 euron hankinnoista tehtävä dokumentointi ja asiakirjat on liitettävä myös asianhallintajärjestelmään. 5000 euron pienhankinnoissa ei vaadita erillistä dokumentointia laskun hyväksymisen lisäksi.

Sopimuksen seuranta

Hankinnan toteutumista tulee seurata aktiivisesti ja säännöllisesti ja tarvittaessa reklamoida puutteista. Sopimushinnat laskutusvaiheessa tulee tarkistaa, että ne täsmäävät sovittuun. Toimitettujen tavaroiden ja tuotettujen palvelujen tulee olla sellaisia, mitä on sovittu. Tilaajan on ilmoitettava toimittajalle toimituksessa ja/tai laskutuksessa havaituista puutteista ja virheistä sekä valvottava, että puutteet ja virheet korjataan asianmukaisesti.

Hankintojen julkisuus

Hankinta-asioissa on noudatettava säädöksiä yleisten asiakirjojen julkisuudesta. Hankintapäätöksen jälkeen asiakirjat ovat **asianosaisjulkisia** ja hankintasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen **yleisöjulkisia**.

Tarjoajia tulee muistuttaa tarjouspyynnössä, että salassa pidettävä aineisto on eriteltävä tarjouksiin (liikesalaisuus). Vertailuhinta ei kuitenkaan voi olla liikesalaisuus. Liikesalaisuudet ovat yleensä luonteeltaan teknisiä tai kaupallisia. Tavallisesti liike- ja ammattisalaisuudelta on edellytetty, että tieto osaamisesta tai teknisestä ratkaisusta sisältää jotakin uutta. Liike- ja ammattisalaisuutena ei voida pitää tietoa, joka on yleisesti tunnettu tai saatavilla julkisista lähteistä.

Hankintapäätösvaltuudet

Pienhankintojen päätösvalta määritellään kaupunginhallituksen vuosittain hyväksymässä talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa. Vuoden 2019 ohjeessa on määrätty, että osastopäällikkö päättää hankinnasta, jonka veroton arvo on 60.000 euroa ilman arvonlisäveroa. Osastopäällikkö voi delegoida toimivaltaa alaisilleen viranhaltijoille.

Kaupunginhallitus päättää kiinteän omaisuuden ostamisesta/myymisestä, mikäli ostettavan tai myytävän omaisuuden arvo on alle 85.000 euroa

Voimaantulo

Tämä pienhankintaohje on voimassa 1.1.2020 alkaen.